

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES
6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2024 R.****SPIS TREŚCI**

1.	WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	87
2.	JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE (BANK).....	90
3.	INFORMACJE UZUPELNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWYCH DANYCH FINANSOWYCH	97
4.	OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI.....	102
5.	WARTOŚĆ GODZIWA	105
5.1.	INSTRUMENTY FINANSOWE NIEUJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ	105
5.2.	INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ	106
6.	RYZIKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH	108
7.	INFORMACJE DODATKOWE	118
7.1.	EMISJE, WYKUP LUB SPŁATY INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH LUB KAPITAŁOWYCH.....	118
7.2.	ZARZĄDZANIE KAPITAŁOWE.....	118
7.3.	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	121
7.4.	REFORMA WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH	121
7.5.	WAKACJE KREDYTOWE 2024.....	124

1. WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie z jednostkowym sprawozdaniem finansowym Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2023 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres sześciu miesięcy kończący się 30 czerwca 2024 r.

Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało:

- sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Poza jednostkowymi danymi finansowymi w skróconym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym dodatkowo zaprezentowano te informacje i dane, które są istotne dla właściwej oceny sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego Banku, a które nie zostały zamieszczone w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres sześciu miesięcy kończący się 30 czerwca 2024 r. Pozostałe informacje i objaśnienia przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres sześciu miesięcy kończący się 30 czerwca 2024 r. zawierają wszystkie istotne informacje stanowiące jednocześnie dane objaśniające do sprawozdania Banku.

Wszelkie dane za okresy kwartalne przedstawione w niniejszym skróconym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku nie podlegały audytowi oraz przeglądowi przez biegłego rewidenta.

W następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej tego samego dnia ustawy z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościowym dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom („Ustawa”), która wprowadza, między innymi, możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do ośmiu miesięcy w latach 2022-2023 („wakacje kredytowe”), Grupa rozpoznała w roku 2022 koszt w wysokości 1 324,2 miliona zł brutto (1 072,6 mln zł netto), przy czym z tej kwoty 1 291,6 mln zł dotyczyło Banku, natomiast 32,6 mln zł dotyczyło Millennium Bank Hipoteczny S.A.

W związku z kosztami, które wynikają ze wskazanej wyżej Ustawy, racjonalnym było założenie, że Bank zaraportuje negatywny wynik netto za III kw. 2022 r. i w rezultacie współczynniki kapitałowe Banku mogą znaleźć się poniżej obecnych minimalnych wymogów ustalonych przez Komisję Nadzoru Finansowego („KNF”). Z uwagi na fakt, iż wystąpienie niebezpieczeństwa naruszenia odpowiednich współczynników kapitałowych stanowi przesłankę wskazaną w art. 142 ust. 1 oraz ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2021 r., poz. 2439, t.j. z dnia 28 grudnia 2021 r., z późn. zm.), w dniu 15 lipca 2022 Zarząd Banku podjął decyzję o uruchomieniu Planu Naprawy, zawiadamiając o tym KNF oraz Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Dodatkowo, Bank przekazał również do KNF Plan Ochrony Kapitału, zgodnie z art. 60 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 963 z późn. zm.). KNF zatwierdziła ten plan w dniu 28 października 2022 roku i poinformowała o tym fakcie Bank w dniu 14 listopada 2022 roku.

W maju 2024 roku Zarząd Banku stwierdził, że cele Planu Ochrony Kapitału zostały osiągnięte i podjął decyzję o zakończeniu jego realizacji. Następnie w czerwcu 2024 roku Zarząd podjął decyzję o wyjściu ze stanu realizacji Planu Naprawy i zakończeniu jego realizacji.

Osiągnięte zostały wszystkie kluczowe założenia obydwu planów, między innymi wszystkie zdefiniowane wskaźniki osiągnęły bezpieczne poziomy, a rentowność oraz wyniki finansowe Banku i Grupy uległy wyraźnej poprawie. W obszarze zarządzania kapitałowego, współczynniki kapitałowe zostały przywrócone do poziomów widocznie przekraczających minimalne wymogi regulacyjne a Bank oraz Grupa spełniają wymogi MREL, w tym wymogi dotyczące połączonego bufora. Zarząd Banku nie identyfikuje także przyszłych okoliczności, które przemawiałyby za dalszą realizacją planów.

Na 30 czerwca 2024 r. współczynnik Tier 1 wyniósł 480 pb (Bank) i 441 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego, a łączny współczynnik kapitałowy (TCR) wyniósł 556 pb (Bank) i 492 pb (Grupa) powyżej wymogu minimalnego.

W czerwcu 2024 r. Bank otrzymał pismo od Bankowego Funduszu Gwarancyjnego dotyczące wspólnej decyzji Jednolitej Rady ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (SRB) i BFG zobowiązującej Bank do spełniania zakomunikowanych wymogów MRELTrea w wysokości 18,03% (poprzednio 18,89% w decyzji otrzymanej 5.06.2023 r.) i 17,92% uwzględniając kryterium podporządkowania oraz wymogów MRELtem w wysokości 5,91% (taki jak w decyzji otrzymanej 5.05.2023 r.) i 5,87% uwzględniając kryterium podporządkowania.

W zakresie wymogów MRELTrea i MRELtem, Grupa prezentuje nadwyżkę w porównaniu do minimalnych poziomów wymaganych na 30.06.2024 r. (nadwyżka MRELTrea wynosiła 489 p.b., a MRELtem 114 p.b.), a także spełnia wymóg MRELTrea po włączeniu Wymogu połączonego bufora. Zakładając brak nadzwyczajnych czynników, Grupa planuje utrzymywać oba współczynniki MREL powyżej minimalnych wymaganych poziomów z bezpieczną nadwyżką.

Należy zaznaczyć że poprawę rentowności Banku i Grupy udało się zrealizować pomimo rozpoznania w maju br. jednorazowych kosztów (ujętych w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako zmniejszenie przychodów odsetkowych) związanych z tak zwanymi wakacjami kredytowymi oszacowanych wstępnie w wysokości 189,1 miliona złotych dla Banku i odpowiednio dla Grupy w kwocie 201,0 miliona złotych. Korekta ta wynikała z podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznosciowym dla przedsiębiorców gospodarczych i pomocy kredytobiorcom która, między innymi, przedłuża możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej o dodatkowe cztery miesiące w roku 2024 („wakacje kredytowe”).

Bank monitoruje na bieżąco sytuację finansową, a w szczególności Bank jest świadomy ryzyk związanych z dalszymi niekorzystnymi zmianami w zakresie ryzyka prawnego walutowych kredytów hipotecznych które mogą oznaczać konieczność zwiększenia poziomu rezerw na to ryzyko poza rezerwami, które mogą wynikać z obecnych trendów. W ocenie Banku zmaterializowanie się tych zdarzeń wpłynęłoby negatywnie na wyniki Banku/Grupy w roku 2024 oraz zmniejszyłoby zakładany organiczny wzrost kapitału, ale nie uniemożliwiłoby Bankowi/Grupie dalszego wdrażania swojej strategii i generowania wyników, które złagodziłyby wpływ takich wydarzeń.

Płynność Grupy Banku Millennium pozostała na wysokim poziomie w II kwartale 2024 roku. Wskaźnik LCR osiągnął poziom 337% na koniec czerwca 2024, tj. pozostawał znacznie powyżej minimum nadzorczego w wysokości 100%. Wskaźnik kredytów do depozytów utrzymuje się na bezpiecznym poziomie 64%, a udział płynnych papierów wartościowych (głównie obligacje emitowane przez Polski rząd, inne kraje Unii Europejskiej, wielostronne banki rozwoju i bony NBP) w aktywach ogółem Grupy pozostaje znaczący i wynosi 37%.

Jednocześnie Bank osiągnął dobre wyniki operacyjne i biznesowe, aktywnie zarządzając i łagodząc ryzyka związane z działalnością bankową. Uwzględniając powyższe okoliczności i zidentyfikowane niepewności, zwłaszcza zdolność Banku do spełnienia wskaźników wypłacalności kapitałowej oraz wymogów MREL w kolejnych okresach sprawozdawczych - Zarząd Banku w oparciu o dokonane analizy wszelkich aspektów działania Banku oraz jego bieżącej i prognozowanej sytuacji finansowej uznał, że zastosowanie założenia kontynuacji działalności do sporządzenia niniejszych sprawozdań finansowych jest zasadne.

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 26 lipca 2024 r.

2. JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE (BANK)

SPRAWOZDANIE Z ZYSKÓW I STRAT

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.06.2024	1.04.2024 - 30.06.2024	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023
Wynik z tytułu odsetek	2 493 734	1 165 744	2 532 402	1 300 328
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	4 111 516	1 978 393	4 097 707	2 054 924
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej	4 053 881	1 950 011	4 047 565	2 029 111
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w tym:	2 989 322	1 412 349	3 121 653	1 590 843
- wpływ korekty wartości bilansowej brutto kredytów z tytułu wakacji kredytowych	(189 086)	(189 086)	0	0
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	1 064 559	537 662	925 912	438 268
Wynik o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	57 635	28 382	50 142	25 813
Koszty z tytułu odsetek	(1 617 782)	(812 649)	(1 565 305)	(754 596)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	336 762	163 260	354 658	177 541
Przychody z tytułu opłat i prowizji	457 126	227 498	463 085	232 311
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(120 364)	(64 238)	(108 427)	(54 770)
Przychody z tytułu dywidend	34 904	8 134	31 833	2 922
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	719	(1 581)	540 643	(5 580)
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(2 233)	(3 569)	1 394	(1 721)
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	900	(9 817)	7 266	1 365
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	(1 456)	(209)	309	(13)
Wynik z pozycji wymiany	(86 881)	(40 152)	(21 357)	(12 744)
Pozostałe przychody operacyjne	146 578	92 219	160 983	56 719
Pozostałe koszty operacyjne	(253 722)	(102 833)	(124 092)	(64 724)
Koszty administracyjne	(958 996)	(432 755)	(832 458)	(378 527)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(155 211)	(52 844)	(130 738)	(34 349)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(2 096)	(211)	230	(1 503)
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	(1 123 590)	(574 780)	(1 620 620)	(756 970)
Wynik z tytułu modyfikacji	(61 837)	(30 554)	(53 550)	(25 718)
Amortyzacja	(107 742)	(54 339)	(103 219)	(51 749)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy	(34 522)	(34 522)	0	0
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	225 311	91 191	743 684	205 277
Podatek dochodowy	120 183	116 328	(405 037)	(128 246)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	345 494	207 519	338 647	77 031

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.06.2024	1.04.2024 - 30.06.2024	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023
Wynik finansowy po opodatkowaniu	345 494	207 519	338 647	77 031
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(27 298)	(10 030)	587 282	244 323
Efekt wyceny papierów dłużnych	96 763	37 563	415 950	130 662
Efekt wyceny portfela kredytów przeznaczonego do poolingu do Banku Hipotecznego	(141 016)	(52 087)	(35 572)	23 225
Rachunkowość zabezpieczeń	16 955	4 494	206 904	90 436
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	(27 298)	(10 030)	587 282	244 323
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	5 187	1 906	(111 584)	(46 421)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	(22 111)	(8 124)	475 698	197 902
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	323 383	199 395	814 345	274 933

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

AKTYWA

w tysiącach zł	30.06.2024	31.03.2024	31.12.2023	30.06.2023
Kasa, środki w Banku Centralnym	5 856 992	4 937 063	5 094 984	6 768 777
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	633 530	998 565	609 252	692 757
Instrumenty pochodne	464 642	552 841	498 577	495 445
Instrumenty kapitałowe	179	120	121	115
Instrumenty dłużne	168 709	445 604	110 554	197 197
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	149 835	154 635	147 623	143 815
Instrumenty kapitałowe	66 609	66 609	66 609	66 609
Instrumenty dłużne	83 226	88 026	81 014	77 206
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	28 307 531	26 695 060	21 924 652	14 476 932
Instrumenty kapitałowe	28 787	28 786	28 789	24 375
Instrumenty dłużne	28 278 744	26 666 274	21 895 863	14 452 557
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	72 646 802	72 289 617	72 405 446	73 428 644
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5 905	7 226	19 349	54 780
Wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	11 978 944	11 976 869	11 799 748	11 262 229
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	60 661 953	60 305 522	60 586 349	62 111 635
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	23 151 483	22 660 993	21 469 710	15 670 019
Instrumenty dłużne	21 094 246	20 475 347	18 439 780	14 467 969
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 859 461	1 754 532	1 866 688	1 154 352
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	197 776	431 114	1 163 242	47 698
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	170 655	116 528	74 213	121 936
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	514 326	519 223	399 223	390 236
Rzeczowe aktywa trwałe	535 668	547 404	553 087	533 907
Wartości niematerialne	510 667	480 758	481 128	440 675
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	691 417	410 760	368 279	589 009
Bieżące należności podatkowe	0	0	0	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	691 417	410 760	368 279	589 009
Pozostałe aktywa	1 350 893	1 580 236	1 360 160	1 222 239
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0	0	0	0
Aktywa razem	134 519 799	131 390 842	124 887 757	114 478 946

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

<i>w tysiącach zł</i>	30.06.2024	31.03.2024	31.12.2023	30.06.2023
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	514 876	496 866	579 331	567 945
Instrumenty pochodne	406 219	496 866	576 611	479 435
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	108 657	0	2 720	88 510
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	121 967 610	118 935 703	112 664 017	103 409 587
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	586 597	559 566	565 384	473 493
Zobowiązania wobec klientów	116 811 703	113 402 746	107 505 636	100 768 112
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	2 559	380 430	0	350 244
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	3 004 982	3 033 747	3 027 952	251 759
Zobowiązania podporządkowane	1 561 769	1 559 214	1 565 045	1 565 979
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	129 644	124 156	193 664	329 630
Rezerwy	2 262 990	1 821 053	1 444 173	1 140 364
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	2 222 921	1 778 997	1 401 798	1 105 732
Udzielone zobowiązania i gwarancje	40 069	42 056	42 375	34 632
Zobowiązania podatkowe	146 150	31 983	460 456	385 085
Bieżące zobowiązania podatkowe	146 150	31 983	460 456	385 085
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0
Inne zobowiązania	2 560 883	3 242 830	2 931 853	2 427 497
Zobowiązania razem	127 582 153	124 652 591	118 273 494	108 260 108
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	1 213 117	1 213 117
Akcje własne	(21)	(21)	(21)	(21)
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	1 147 241	1 147 241	1 147 241	1 147 241
Skumulowane inne całkowite dochody	(161 453)	(153 329)	(139 342)	(363 155)
Zyski zatrzymane	4 738 762	4 531 243	4 393 268	4 221 656
Kapitał własny razem	6 937 646	6 738 251	6 614 263	6 218 838
Zobowiązania i kapitał własny razem	134 519 799	131 390 842	124 887 757	114 478 946
Wartość księgowa	6 937 646	6 738 251	6 614 263	6 218 838
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)	5,72	5,55	5,45	5,13

SPRAWOZDANIE ZE ZMIANY STANU KAPITAŁÓW WŁASNYCH

w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Skumulo- wane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2024 - 30.06.2024							
Kapitał własny na początek okresu	6 614 263	1 213 117	(21)	1 147 241	(139 342)	510 259	3 883 009
Całkowite dochody za okres (netto)	323 383	0	0	0	(22 111)	345 494	0
wynik finansowy	345 494	0	0	0	0	345 494	0
wycena papierów dłużnych	78 378	0	0	0	78 378	0	0
wycena portfela kredytów przeznaczonego do poolingu do Banku Hipotecznego	(114 223)	0	0	0	(114 223)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	13 734	0	0	0	13 734	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	(510 259)	510 259
Kapitał własny na koniec okresu	6 937 646	1 213 117	(21)	1 147 241	(161 453)	345 494	4 393 268
01.04.2024 - 30.06.2024							
Kapitał własny na początek okresu	6 738 251	1 213 117	(21)	1 147 241	(153 329)	137 975	4 393 268
Całkowite dochody za okres (netto)	199 395	0	0	0	(8 124)	207 519	0
wynik finansowy	207 519	0	0	0	0	207 519	0
wycena papierów dłużnych	30 426	0	0	0	30 426	0	0
wycena portfela kredytów przeznaczonego do poolingu do Banku Hipotecznego	(42 191)	0	0	0	(42 191)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	3 641	0	0	0	3 641	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	0	0
Kapitał własny na koniec okresu	6 937 646	1 213 117	(21)	1 147 241	(161 453)	345 494	4 393 268
01.01.2023 - 31.12.2023							
Kapitał własny na początek okresu	5 404 493	1 213 117	(21)	1 147 241	(838 853)	(1 029 899)	4 912 908
Całkowite dochody za okres (netto)	1 209 770	0	0	0	699 511	510 259	0
wynik finansowy	510 259	0	0	0	0	510 259	0
wycena papierów dłużnych	544 119	0	0	0	544 119	0	0
wycena instrumentów kapitałowych	3 582	0	0	0	3 582	0	0
wycena portfela kredytów przeznaczonego do poolingu do Banku Hipotecznego	(124 751)	0	0	0	(124 751)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	285 013	0	0	0	285 013	0	0
zyski / straty aktuarialne	(8 452)	0	0	0	(8 452)	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 029 899	(1 029 899)
Kapitał własny na koniec okresu	6 614 263	1 213 117	(21)	1 147 241	(139 342)	510 259	3 883 009
01.01.2023 - 30.06.2023							
Kapitał własny na początek okresu	5 404 493	1 213 117	(21)	1 147 241	(838 853)	(1 029 899)	4 912 908
Całkowite dochody za okres (netto)	814 345	0	0	0	475 698	338 647	0
wynik finansowy	338 647	0	0	0	0	338 647	0
wycena papierów dłużnych	336 919	0	0	0	336 919	0	0
wycena portfela kredytów przeznaczonego do poolingu do Banku Hipotecznego	(28 813)	0	0	0	(28 813)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	167 592	0	0	0	167 592	0	0
Zakup i wydanie akcji własnych pracownikom	0	0	0	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	1 029 899	(1 029 899)
Kapitał własny na koniec okresu	6 218 838	1 213 117	(21)	1 147 241	(363 155)	338 647	3 883 009

SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.06.2024	1.04.2024 - 30.06.2024	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023
Zysk (strata) po opodatkowaniu	345 494	207 519	338 647	77 031
Korekty razem:	10 327 527	3 811 589	5 285 772	2 231 084
Odsetki otrzymane	3 858 726	2 135 041	3 798 319	2 035 908
Odsetki zapłacone	(1 381 514)	(664 001)	(1 416 824)	(690 604)
Amortyzacja	107 742	54 339	103 219	51 749
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	0	0	0	0
Przychody z tytułu dywidend	(34 904)	(8 134)	(31 833)	(2 922)
Rezerwy	818 817	441 937	125 098	167 447
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	4 856	4 536	(531 005)	15 735
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(154 581)	252 756	(103 555)	(164 687)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(288 217)	(44 529)	242 857	191 229
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(3 125 443)	(1 694 952)	(831 403)	(359 735)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	941 100	222 333	(61 284)	(58 698)
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(128 475)	23 498	(41 897)	69 599
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	28 328	28 277	(134 017)	65 497
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	10 600 833	4 031 574	3 857 522	340 367
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	17 221	(372 065)	375 148	355 212
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	42 001	5 566	33 171	20 644
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	(522 847)	(108 591)	406 411	128 245
Podatek dochodowy zapłacony	(109 410)	(55 993)	(110 384)	(47 233)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(409 333)	(471 056)	(465 548)	77 519
Pozostałe pozycje	62 627	31 053	71 777	35 812
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	10 673 021	4 019 108	5 624 419	2 308 115

B. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.06.2024	1.04.2024 - 30.06.2024	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023
Wpływy z działalności inwestycyjnej	293 808 984	135 620 355	234 807 807	90 985 153
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	1 626	1 461	3 632	872
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0	500 000	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	293 772 454	135 610 760	234 272 342	90 981 359
Pozostałe wpływy inwestycyjne	34 904	8 134	31 833	2 922
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(305 577 585)	(141 972 416)	(241 642 566)	(95 588 012)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(73 952)	(55 296)	(47 601)	(6 153)
Zakup akcji w podmiotach podporządkowanych	(120 000)	0	(99 200)	(99 000)
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(305 383 633)	(141 917 120)	(241 495 765)	(95 482 859)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(11 768 601)	(6 352 061)	(6 834 759)	(4 602 859)

C. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2024 - 30.06.2024	1.04.2024 - 30.06.2024	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023
Wpływy z działalności finansowej	0	0	0	0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(65 905)	(28 499)	(79 129)	(33 856)
Splata kredytów długoterminowych	0	0	(5 000)	0
Wykup dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0	0	0
Umorzenie akcji	0	0	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(65 905)	(28 499)	(74 129)	(33 856)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(65 905)	(28 499)	(79 129)	(33 856)

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	(1 161 485)	(2 361 452)	(1 289 469)	(2 328 600)
- w tym z tytułu różnic kursowych	(98)	1 761	(14 970)	(12 306)
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	18 396 413	19 596 379	14 231 089	15 270 220
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	17 234 928	17 234 927	12 941 620	12 941 620

3. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWYCH DANYCH FINANSOWYCH

Na dzień 30.06.2024 r. Bank nie posiadał istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym sprawozdaniem Bank nie dokonywał:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

W działalności Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	1.01.2024 - 30.06.2024	1.04.2024 - 30.06.2024	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(157 499)	(54 837)	(136 130)	(36 823)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(784 499)	(332 283)	(808 761)	(342 770)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	564 563	223 987	616 561	259 977
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	17 216	8 237	20 410	10 252
Sprzedaż wierzytelności	45 221	45 221	35 659	35 659
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	0	1	1	59
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	(5)	(6)	0	0
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	(5)	(5)	0	0
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	0	(1)	0	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	2 293	2 000	5 392	2 474
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(27 480)	(10 076)	(24 367)	(7 412)
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	29 773	12 076	29 759	9 886
Razem	(155 211)	(52 844)	(130 738)	(34 349)

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2024 - 31.03.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.06.2023
Stan na początek okresu	2 299 364	2 299 364	2 242 135	2 242 135
Zmiana w wartości rezerw:	88 182	77 075	57 229	55 085
Odpisy dokonane w okresie	734 733	423 632	1 214 029	755 934
Wartości spisane w ciężar odpisów	(61 106)	(49 176)	(165 261)	(98 114)
Odwrocenie odpisów w okresie	(511 605)	(308 518)	(885 407)	(564 976)
Sprzedaż wierzytelności	(105 219)	0	(173 110)	(63 325)
Utworzenie KOIM*	35 695	17 553	71 261	35 554
Zmiana z tytułu różnic kursowych	(6 396)	(7 948)	(8 016)	(11 139)
Inne	2 080	1 532	3 733	1 151
Stan na koniec okresu	2 387 546	2 376 439	2 299 364	2 297 220

* Zgodnie z MSSF9 Bank nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	inwestycje w jednostki podporządkowane	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	inne aktywa
Stan na 01.01.2024	5 001	6 700	797	0	24 546
- Utworzenie odpisów	5	0	0	0	10 424
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(8 328)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(2 078)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 30.06.2024	5 006	6 700	797	0	24 564
Stan na 01.01.2024	5 001	6 700	797	0	24 546
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	3 560
- Odwrócenie odpisów	(1)	0	0	0	(1 675)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(262)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 31.03.2024	5 000	6 700	797	0	26 169
Stan na 01.01.2023	5 002	6 700	797	0	25 845
- Utworzenie odpisów	2	0	0	0	19 352
- Odwrócenie odpisów	(3)	0	0	0	(19 268)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(1 383)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 31.12.2023	5 001	6 700	797	0	24 546
Stan na 01.01.2023	5 002	6 700	797	0	25 845
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	12 554
- Odwrócenie odpisów	(1)	0	0	0	(12 784)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(916)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 30.06.2023	5 001	6 700	797	0	24 699

Zmiana stanu rezerw na Udzielone zobowiązania i gwarancje

	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2024 - 31.03.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.06.2023
Stan na początek okresu	42 375	42 375	40 174	40 174
Utworzenie rezerw	27 480	17 404	40 336	24 367
Rozwiązanie rezerw	(29 773)	(17 697)	(37 916)	(29 759)
Różnice kursowe	(13)	(26)	(219)	(150)
Stan na koniec okresu	40 069	42 056	42 375	34 632

Zmiana stanu rezerw na Nierozstrzygnięte sprawy sporne

	01.01.2024 - 30.06.2024	01.01.2024 - 31.03.2024	01.01.2023 - 31.12.2023	01.01.2023 - 30.06.2023
Stan na początek okresu	1 401 798	1 401 798	975 092	975 092
Utworzenie rezerw	5 040	1 153	30 208	7 383
Rozwiązanie rezerw	(5 686)	(652)	(11 783)	(8 344)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(182)	(183)	(112 313)	0
Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	1 123 590	548 810	3 065 380	1 620 620
Alokacja do portfela kredytowego	(301 639)	(171 929)	(2 544 786)	(1 489 019)
Stan na koniec okresu	2 222 921	1 778 997	1 401 798	1 105 732

Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych

01.01.2024 - 30.06.2024	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	7 871 789	6 516 460	1 355 329
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(500 744)	(500 744)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	1 123 590	0	1 123 590
Alokacja do portfela kredytowego	0	302 957	(302 957)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	(288 040)	(288 040)	0
Stan na koniec okresu	8 206 595	6 030 633	2 175 962

01.04.2024 - 30.06.2024	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	7 856 693	6 125 090	1 731 603
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(313 534)	(313 534)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	574 780	0	574 780
Alokacja do portfela kredytowego	0	130 421	(130 421)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	88 656	88 656	0
Stan na koniec okresu	8 206 595	6 030 633	2 175 962

01.01.2023 - 30.06.2023	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	5 395 344	4 572 901	822 443
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(214 297)	(214 297)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	1 620 620	0	1 620 620
Alokacja do portfela kredytowego	0	1 489 019	(1 489 019)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	(239 711)	(239 711)	0
Stan na koniec okresu	6 561 955	5 607 911	954 044

01.04.2023 - 30.06.2023	RAZEM	Alokowane na portfel kredytowy	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne
Stan na początek okresu	6 075 701	5 294 835	780 866
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(116 297)	(116 297)	0
Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	756 970	0	756 970
Alokacja do portfela kredytowego	0	583 792	(583 792)
Zmiana stanu rezerw z tytułu różnic kursowych	(154 418)	(154 418)	0
Stan na koniec okresu	6 561 955	5 607 911	954 044

	1.01.2024 - 30.06.2024	1.04.2024 - 30.06.2024	1.01.2023 - 30.06.2023	1.04.2023 - 30.06.2023
Koszty poniesione w związku z negocjacjami rozpoznane w rachunku zysków i strat	(242 264)	(124 056)	(150 133)	(77 934)
- ujęte w pozycji "Wynik z pozycji wymiany"	(200 010)	(102 457)	(114 112)	(60 679)
- ujęte w pozycji "Wynik z tytułu modyfikacji"	(42 254)	(21 599)	(36 021)	(17 255)
Koszty poniesione w związku z negocjacjami ujęte w ciężar wcześniej utworzonych rezerw	111 543	60 211	30 551	22 929

Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.06.2024			31.03.2024		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	128	(1 383)	(1 255)	128	(1 437)	(1 309)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	15 586	(31 363)	(15 777)	10 075	(39 786)	(29 711)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	33 254	(64 921)	(31 667)	43 662	(61 957)	(18 295)
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	125 239	(306 171)	(180 932)	123 441	(356 424)	(232 983)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(134 026)	(134 026)	0	(121 720)	(121 720)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	46 270	0	46 270	45 660	0	45 660
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	519 944	0	519 944	495 090	0	495 090
Świadczenia pracownicze	24 026	0	24 026	21 801	0	21 801
Prawa do użytkowania	4 277	0	4 277	4 215	0	4 215
Rezerwy na koszty	233 120	0	233 120	195 401	0	195 401
Aktywo z tytułu przyszłych unieważnień kredytów w CHF	222 551	0	222 551	51 565	0	51 565
Wycena aktywów inwestycyjnych, kredytów, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	43 095	(5 223)	37 872	43 637	(7 671)	35 966
Wycena udziałów (akcji)	1 273	(32 790)	(31 517)	1 273	(34 633)	(33 360)
Pozostałe	31	(1 499)	(1 468)	73	(1 633)	(1 560)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	1 268 794	(577 376)	691 418	1 036 021	(625 261)	410 760

	31.12.2023			30.06.2023		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	128	(1 498)	(1 370)	128	(1 677)	(1 549)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	1 332	(36 476)	(35 144)	(22 738)	(3 435)	(26 173)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	67 024	(67 597)	(573)	58 177	(49 370)	8 807
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	122 682	(323 515)	(200 833)	102 209	(204 091)	(101 882)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(113 015)	(113 015)	0	(110 719)	(110 719)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	60 214	0	60 214	158 127	0	158 127
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	494 879	0	494 879	469 510	0	469 510
Świadczenia pracownicze	21 984	0	21 984	19 638	0	19 638
Prawa do użytkowania	4 128	0	4 128	4 356	0	4 356
Rezerwy na koszty	138 929	0	138 929	123 103	0	123 103
Wycena aktywów inwestycyjnych, kredytów, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	57 252	(24 567)	32 685	133 264	(48 080)	85 184
Wycena udziałów (akcji)	1 273	(33 300)	(32 027)	1 273	(30 831)	(29 558)
Wycena przyszłych przychodów ze współpracy bancassurance	0	0	0	0	(10 260)	(10 260)
Pozostałe	144	(1 723)	(1 579)	425	0	425
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	969 970	(601 692)	368 279	1 047 472	(458 463)	589 009

4. OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami Grupy w 1 półroczu roku 2024 oraz 2023 wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych z następującymi podmiotami:

- MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY,
- MILLENNIUM LEASING,
- MILLENNIUM CONSULTING,
- MILLENNIUM TFI
- MILLENNIUM SERVICE,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- MILLENNIUM GOODIE,
- PIAST EXPERT.

oraz kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (jednostka dominująca najwyższego szczebla), transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązаныmi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 30.06.2024

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	1 371 019	3 554	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 639 514	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	466 714	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	540	5 340	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	16 620	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	1 175	106	0
Zobowiązania wobec klientów	271 555	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	570	0	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	46 686	142	14
w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	32 521	0	0

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2023

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	1 073 252	2 097	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	6 397 168	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	346 714	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	328	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	18 815	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	1 873	719	0
Zobowiązania wobec klientów	259 209	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	423	0	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	39 951	215	8
w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	34 675	0	0

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) za okres 1.01-30.06.2024

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:			
Odsetek	223 118	3 000	0
Prowizji	15 525	100	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	1 513	5 340	0
Dywidend	26 618	0	0
Pozostałe operacyjne netto	7 172	0	0
Koszty z tytułu:			
Odsetek	5 119	0	0
Prowizji	0	0	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	0	0
Działania	8 259	92	(2)

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) za okres 1.01-30.06.2023

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:			
Odsetek	217 982	1 268	0
Prowizji	11 430	54	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	554	28	0
Dywidend	28 706	0	0
Pozostałe operacyjne netto	12 584	0	0
Koszty z tytułu:			
Odsetek	6 114	0	0
Prowizji	0	0	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	0	0
Działania	5 676	0	38

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 30.06.2024

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	2 074 500	22 532	0
udzielone	1 763 126	0	0
otrzymane	311 374	22 532	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	159 405	185 688	0

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2023

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	1 181 891	25 513	0
udzielone	879 028	0	0
otrzymane	302 863	25 513	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	124 156	0	0

5. WARTOŚĆ GODZIWA

Metodologia stosowana w Banku do wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej została szczegółowo opisana w **Rozdziale 8. Skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A.** za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2024 r.

Poniższe tabele przedstawiają dane liczbowe dla Banku Millennium S.A.

5.1. INSTRUMENTY FINANSOWE NIEUJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

30.06.2024	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Instrumenty dłużne	21 094 246	21 105 556
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 859 461	1 859 415
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	60 661 953	59 758 680
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	586 597	586 597
Zobowiązania wobec klientów	116 811 703	116 813 141
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	3 004 982	3 204 765
Zobowiązania podporządkowane	1 561 769	1 559 898
* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.		
31.12.2023	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Instrumenty dłużne	18 439 780	18 794 293
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 866 688	1 866 684
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	60 586 349	59 576 844
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	565 384	565 384
Zobowiązania wobec klientów	107 505 636	107 542 781
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	3 027 952	3 369 409
Zobowiązania podporządkowane	1 565 045	1 563 479

5.2. INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.06.2024

	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		112 846	351 796
Instrumenty kapitałowe	179		
Instrumenty dłużne	168 709		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Instrumenty kapitałowe			66 609
Instrumenty dłużne			83 226
Kredyty i pożyczki			5 905
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody			
Instrumenty kapitałowe	247		28 540
Instrumenty dłużne	17 815 000	10 463 743	
Kredyty i pożyczki			11 978 944
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		170 655	
PASYWA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		46 891	359 329
Pozycje krótkie	108 657		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		129 644	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2023

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		81 819	416 758
Instrumenty kapitałowe	121		
Instrumenty dłużne	110 554		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Instrumenty kapitałowe		0	66 609
Instrumenty dłużne			81 014
Kredyty i pożyczki			19 349
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody			
Instrumenty kapitałowe	247		28 542
Instrumenty dłużne	12 201 721	9 694 142	
Kredyty i pożyczki			11 799 748
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		74 213	
PASYWA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		151 265	425 346
Pozycje krótkie	2 720		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		193 664	

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela (dane w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki wyceniane przez rachunek zysków i strat	Kredyty i pożyczki wyceniane przez inne całkowite dochody
Stan na 01.01.2024	405 612	(414 200)	95 151	81 014	19 349	11 799 748
Rozliczenie / sprzedaż / zakup / przeniesienie do portfela	(79 366)	79 908	0	0	(18 718)	(112 209)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0	(141 017)
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	1 687	432 422
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	15 919	(15 405)	0	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	2 212	3 586	0
Wynik z pozycji wymiany	0	0	(2)	0	0	0
Stan na 30.06.2024	342 164	(349 697)	95 149	83 226	5 905	11 978 944

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki wyceniane przez rachunek zysków i strat	Kredyty i pożyczki wyceniane przez inne całkowite dochody
Stan na 01.01.2023	247 414	(250 400)	90 755	72 057	97 982	11 221 252
Rozliczenie / sprzedaż / zakup / przeniesienie do portfela	94 879	(96 807)	0	0	(87 670)	(202 552)
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	4 422	0	0	(154 014)
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	9 995	935 062
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	63 319	(66 993)	0	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	8 957	(958)	0
Wynik z pozycji wymiany	0	0	(26)	0	0	0
Stan na 31.12.2023	405 612	(414 200)	95 151	81 014	19 349	11 799 748

6. RYZYKO PRAWNE Z TYTUŁU WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH

Na dzień 30 czerwca 2024 r. Bank miał 22 141 umów kredytowych i dodatkowo 2 070 umów kredytowych z byłego Euro Banku będących przedmiotem prowadzonych obecnie indywidualnych sporów sądowych (z wyłączeniem roszczeń wniesionych przez Bank przeciw klientom, tzw. spraw windykacyjnych), dotyczących klauzul indeksacyjnych w walutowych kredytach hipotecznych (57% umów kredytowych przed sądem pierwszej instancji oraz 43% umów kredytowych przed sądem drugiej instancji) z całkowitą wartością roszczeń wniesionych przez powodów wynoszącą 4 528,0 mln PLN oraz 320,1 mln CHF (portfel Banku Millennium: 4 107,6 mln PLN i 310,0 mln CHF oraz portfel byłego Euro Banku: 420,4 mln PLN i 10,1 mln CHF). Spośród 22 141 umów kredytowych w indywidualnych trwających obecnie sprawach 341 jest również przedmiotem sporu zbiorowego. Z ogólnej liczby indywidualnych postępowań przeciwko Bankowi około 2 930, czyli 13%, zostało wniesionych przez kredytobiorców, którzy już w sposób naturalny lub przedterminowy całkowicie spłacili kredyt lub posiadali kredyt przeliczony na złote w momencie wniesienia pozwu i nie posiadali ugody. Kolejne około 830 spraw dotyczy kredytów, które zostały w pełni spłacone w trakcie trwania postępowania (postępowania sądowe są długotrwałe).

Roszczenia zgłaszane przez klientów w postępowaniach indywidualnych dotyczą przede wszystkim stwierdzenia nieważności umowy i zwrotu zapłaconych rat kapitałowo-odsetkowych jako nienależnego świadczenia z uwagi na abuzywny charakter klauzul indeksacyjnych, lub też utrzymania umowy w PLN z oprocentowaniem indeksowanym do CHF Libor.

Bank jest poza tym stroną pozwu zbiorowego, którego przedmiotem jest ustalenie odpowiedzialności Banku z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z zawartymi walutowymi kredytami hipotecznymi. Nie jest to spór o zapłatę. Orzeczenie w tym postępowaniu nie przyzna bezpośrednio członkom grupy żadnych kwot. Liczba umów kredytowych objęta tym postępowaniem wynosi 3 273. Spośród 3 273 umów kredytowych objętych postępowaniem zbiorowym 341 jest również przedmiotem indywidualnych trwających obecnie spraw sądowych, zawarto 1 168 ugód oraz zapadło 16 wyroków prawomocnych (unieważnienie umowy kredytowej). W dniu 24 maja 2022 r. sąd wydał wyrok co do istoty sprawy oddalający powództwo w całości. W dniu 13 grudnia 2022 r. powód złożył apelację od wyroku z dnia 24 maja 2022 r. Dnia 25 czerwca 2024 r. odbyła się rozprawa apelacyjna, na której Bank wniósł wniosek o zmianę składu grupy i wyłączenie tych członków grupy, którzy zawarli z Bankiem porozumienie. Sąd zobowiązał pełnomocników powoda, do zajęcia na piśmie stanowiska w przedmiocie aktualnego składu grupy. Termin rozprawy sąd wyznaczy z urzędu.

Natarczywa kampania reklamowa obserwowana w domenie publicznej wpływa na liczbę sporów sądowych. Do końca 2019 r. przeciwko Bankowi złożono 1 984 indywidualne roszczenia (dodatkowo 236 przeciwko dawnemu Euro Bankowi), w 2020 r. liczba ta wzrosła o 3 005 (265), w 2021 r. wzrosła o 6 159 (423), w 2022 r. wzrosła o 5 757 (408), w 2023 r. wzrosła o 6 879 (646), natomiast w pierwszej połowie 2024 r. wzrosła o 3 220 (398).

Z danych ZBP (Związek Banków Polskich) zebranych od wszystkich banków posiadających walutowe kredyty hipoteczne wynika, że znaczna większość sporów została prawomocnie rozstrzygnięta niekorzystnie dla banków. Jeśli chodzi o Bank Millennium (włącznie z portfelem byłego Euro Banku), w okresie od roku 2015 do końca pierwszej połowy 2024 r. ostatecznie rozstrzygnięto 5 456 spraw (5 362 w roszczeniach klientów wobec Banku i 94 w roszczeniach wniesionych przez Bank wobec klientów tj. sprawy windykacyjne) spośród których zawarto 1 515 ugód, 64 sprawy umorzono, 70 zostało rozstrzygniętych korzystnie dla Banku, a 3 807 zakończyło się wyrokiem niekorzystnym dotyczącym zarówno unieważnienia umów kredytowych, jak i konwersji na PLN+LIBOR. Bank podejmuje odpowiednie działania prawne celem zabezpieczenia zwrotu kwot udostępnionych na podstawie umów kredytu.

Wartość brutto umów i pożyczek w ramach indywidualnych spraw sądowych i pozwów grupowych wniesionych przeciwko Bankowi (włącznie z portfelem byłego Euro Banku) na dzień 30.06.2024 r. wynosiła 6 000 mln zł (w tym pozostająca do spłaty kwota kapitału umów kredytowych w ramach pozwu zbiorowego wyniosła 621 mln zł).

Gdyby wszystkie umowy kredytowe zawarte przez Bank Millennium, będące obecnie w postępowaniach sądowych indywidualnych i grupowych zostały uznane za nieważne bez żadnego wynagrodzenia za wykorzystanie kapitału, koszt przed opodatkowaniem mógłby wynieść 7 145 mln zł. Końcowe straty mogą być niższe lub wyższe w zależności od ostatecznej linii orzecznictwa sądowego w tym zakresie.

W okresie pierwszych 6 miesięcy 2024 r. Bank utworzył 1 025,3 mln zł rezerw na portfel Banku Millennium oraz 98,3 mln zł na portfel byłego Euro Banku. Wartość bilansowa rezerw dla portfela Banku Millennium na koniec czerwca 2024 r. ukształtowała się na poziomie 7 534,2 mln zł, a dla portfela byłego Euro Banku 672,4 mln zł.

Opracowana przez Bank metodologia liczenia rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami indeksowanymi opiera się na następujących głównych parametrach:

- (i) liczbie bieżących spraw (w tym umów w ramach pozwu zbiorowego) i potencjalnych przyszłych spraw sądowych, które pojawią się w określonym (trzyletnim) horyzoncie czasowym;
- (ii) jeśli chodzi o liczbę przyszłych spraw sądowych, Bank monitoruje zachowania klientów i przyjmuje następujące założenia:
  - a. w zakresie kredytów aktywnych (tj. kredytów z niespłaconym saldem) Bank (uwzględniając oczekiwaną liczbę ugód) szacuje odsetek klientów objętych metodologią w tej grupie klientów na 86% ogólnej liczby aktualnie aktywnych kredytów w porównaniu do 84% z końca I kwartału 2024 r.
  - b. w przypadku kredytów już w pełni spłaconych lub przeliczonych na złote, Bank przypisuje znacznie mniejsze prawdopodobieństwo, że staną się przedmiotem sprawy sądowej (Bank zakłada, że około 24% spłaconych i nieobjętych ugoda kredytów pozwało lub zdecyduje się pozwać Bank w przyszłości. W szczególności Bank ocenia ryzyko pozwu ze strony klientów, z którymi została zawarta ugoda w przeszłości jako znikome);
- (iii) wysokości potencjalnej straty Banku w przypadku wydania konkretnego wyroku sądu w tym odsetek karnych;
- (iv) prawdopodobieństwie uzyskania określonego wyroku sądowego obliczanego na podstawie statystyk orzeczeń w sprawach, w których Bank jest stroną;
- (v) szacunkach związanych z polubownymi ugodami z klientami zawieranymi na drodze sądowej lub pozasądowej:
  - a. Bank zakłada 10% prawdopodobieństwo powodzenia zawarcia ugody w ramach negocjacji prowadzonych z klientami w toku postępowania sądowego,
  - b. negocjacje prowadzone są indywidualnie i mogą zostać w każdej chwili przerwane przez Bank,
  - c. w związku ze znaczącymi wysiłkami negocjacyjnymi podjętymi już w przeszłości, prawdopodobieństwo powodzenia tych negocjacji w przyszłości maleje, a jednocześnie większość klientów kontaktowała się już z Bankiem w sprawie ewentualnej przewalutowania kredytów na złote, dlatego na chwilę obecną Bank przyjmuje konserwatywne podejście, biorąc pod uwagę potencjalny wpływ tego czynnika.

Bank jest otwarty na indywidualne negocjowanie korzystnych warunków przedterminowej spłaty lub przewalutowania kredytów na PLN. W wyniku tych negocjacji liczba aktywnych walutowych kredytów hipotecznych udzielonych przez Bank Millennium zmniejszyła się o 23 537: w 2020 r. o 1 362, w 2021 r. o 8 450, w 2022 r. o 7 943, w 2023 r. o 3 671 i w pierwszej połowie 2024 r. o 2 111. Na koniec pierwszej połowy 2024 roku Bank posiadał 28 759 aktywnych walutowych kredytów hipotecznych. Koszty poniesione w związku z tymi negocjacjami wyniosły 1 689,3 mln zł: 44,4 mln zł w 2020 r., 364,6 mln zł w 2021 r., 515,2 mln zł w 2022 r., 415,7 mln zł w 2023 r. oraz 349,4 mln zł w pierwszej połowie 2024 r. Przedmiotowe koszty są prezentowane głównie w pozycji „Wynik z pozycji wymiany” oraz „Wynik z tytułu modyfikacji” w Rachunku zysków i strat (wartości kosztów obciążających poszczególne pozycje Rachunku zysków i strat z tytułu zawieranych ugód zaprezentowano w nocie **‘Koszty rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych’** w Rozdziale 3. **‘Informacje uzupełniające do jednostkowych danych finansowych’**).

Ryzyko prawne portfela byłego Euro Banku jest w pełni pokryte Umową w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącej Portfela CHF, zawartą z Société Générale S.A.

Bank przeanalizował wrażliwość metodologii obliczania rezerw, w przypadku której zmiana parametrów wpłynęłaby na wartość szacowanej straty związanej z ryzykiem prawnym sporu:

Parametr	Scenariusz	Wpływ na stratę
Zmiana w liczbie przyjmowanych w założeniach spraw sądowych	Dodatkowo do przyjętych w powyższych założeniach liczbach, 1 000 nowych klientów składa pozew sądowy przeciwko Bankowi	164 mln zł
Zmiana prawdopodobieństwa wygrania sprawy	Zmiana prawdopodobieństwa wygrania sprawy przez Bank o 1 p.p.	77 mln zł
Zmiana prawdopodobieństwa sukcesu negocjacyjnego z klientem będącym w sporze sądowym	Zmiana prawdopodobieństwa o 1 p.p.	14 mln zł

W dniu 8 grudnia 2020 roku p. Jacek Jastrzębski, przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), zaproponował wprowadzenie rozwiązania „sektorowego” w kwestii ryzyka związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi dla całego sektora. Rozwiązanie polegałoby na oferowaniu przez banki swoim klientom możliwości dobrowolnego przystępowania do porozumień, na podstawie których klient zawierałby z bankiem ugodę, tak jakby jego kredyt od samego początku był kredytem złotowym oprocentowanym za pomocą odpowiedniej stopy WIBOR powiększonej o marżę historycznie stosowaną do takiego kredytu. Decyzja o powszechnym wdrożeniu tego rozwiązania mogłaby wiązać się z koniecznością utworzenia z góry rezerw na straty wynikające z przewalutowania kredytów hipotecznych w CHF. Bank w praktyce wykorzystuje elementy propozycji powyższego rozwiązania systemowego przy wielu indywidualnych negocjacjach z kredytobiorcami walutowych kredytów hipotecznych, w tym również w toku postępowań sądowych.

Ze względu na orzecznictwo TSUE, które wyklucza dochodzenie przez banki roszczeń wykraczających poza zwrot udostępnionego kapitału, możliwość wdrożenia rozwiązania KNF jest niska.

Należy również nadmienić, że na 30.06.2024 Bank musiał utrzymywać dodatkowe fundusze własne na pokrycie dodatkowych wymogów kapitałowych w związku z ryzykiem portfela walutowych kredytów hipotecznych (bufor walutowy Filaru II) w wysokości 1,47 p.p. (1,46 p.p. na poziomie Grupy), z których część została alokowana na ryzyko operacyjne/prawne.

Biorąc pod uwagę ostatnią niekorzystną ewolucję w orzecznictwie w zakresie walutowych kredytów hipotecznych, Bank będzie musiał regularnie dokonywać oceny i być może konieczne będzie dalsze zwiększanie salda rezerw dedykowanych na spory sądowe, w przypadku kontynuacji tego trendu. Można racjonalnie założyć, że kwestie prawne odnoszące się do walutowych kredytów hipotecznych będą dalej badane przez sądy krajowe w ramach rozpatrywanych sporów, co mogłoby doprowadzić do pojawienia się dalszych interpretacji, które byłyby istotne dla oceny ryzyka związanych z przedmiotowymi postępowaniami. Okoliczność ta wskazuje na potrzebę stałej analizy tych spraw.

Istotne dla oceny ryzyka rozstrzygnięcia TSUE i Sądu Najwyższego

Orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

3 października 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (‘TSUE’) wydał wyrok w sprawie C-260/18 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. Wyrok TSUE w zakresie dokonanej w nim interpretacji prawa Unii Europejskiej jest wiążący dla sądów krajowych. Orzeczenie to interpretowało art. 6 dyrektywy 93/13. W świetle przedmiotowego orzeczenia wspomniany przepis musi być interpretowany w taki sposób, że (i) sąd krajowy może unieważnić umowę kredytową, jeśli usunięcie nieuczciwych warunków wykrytych w tej umowie zmieniłoby charakter głównego przedmiotu umowy; (ii) skutki dla sytuacji klienta wynikające z unieważnienia umowy należy oceniać w świetle okoliczności istniejących lub dających się przewidzieć w czasie, kiedy powstał spór, a co do tego, czy konsument chce utrzymać umowę, decyduje jego wola; (iii) artykuł 6 dyrektywy wyklucza wypełnianie

luk w umowie spowodowanych usunięciem nieuczciwych warunków umowy wyłącznie na podstawie krajowego ustawodawstwa o charakterze ogólnym lub przyjętych zwyczajów; (iv) artykuł 6 dyrektywy wyklucza utrzymanie nieuczciwych warunków umowy, jeśli konsument nie zgodził się na utrzymanie takich warunków. Można zauważyć, że TSUE poddał w wątpliwość możliwość dalszej realizacji umowy kredytowej w PLN przy utrzymaniu obliczania odsetek zgodnie z LIBOR.

Wyrok TSUE dotyczy jedynie sytuacji, w której sąd krajowy uznał wcześniej, że warunek umowy ma charakter abuzywny. Wyłączną prerogatywą sądów krajowych jest ocena, w trakcie postępowania sądowego, czy dany warunek umowy może być uważany za abuzywny w danych okolicznościach sprawy.

29 kwietnia 2021 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ('TSUE') wydał wyrok w sprawie C-19/20 w związku z pytaniami prejudycjalnymi złożonymi przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie przeciwko ex- BPH S.A. TSUE stwierdził że:

- (i) sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez te strony w drodze umowy. Takie stwierdzenie pociąga za sobą przywrócenie sytuacji, w jakiej znajdowałby się konsument w braku warunku, którego nieuczciwy charakter zostałby stwierdzony, chyba że konsument poprzez zmianę nieuczciwego warunku zrezygnował z takiego przywrócenia w drodze wolnej i świadomej zgody. Jednakże z dyrektywy Rady 93/13 nie wynika, że stwierdzenie nieuczciwego charakteru pierwotnego warunku umownego miałoby co do zasady skutek w postaci unieważnienia umowy, jeśli zmiana tego warunku pozwala na przywrócenie równowagi między obowiązkami i prawami tych stron wynikającymi z umowy i na usunięcie wady obciążającej ten warunek;
- (ii) sąd krajowy może usunąć jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, w wypadku gdy zniechęcający cel dyrektywy Rady 93/13 jest realizowany przez krajowe przepisy ustawowe regulujące korzystanie z niego, o ile element ten stanowi odrębne zobowiązanie umowne, które może być przedmiotem indywidualnej kontroli pod kątem nieuczciwego charakteru. Jednocześnie, przepisy dyrektywy stoją na przeszkodzie temu, by sąd odsyłający usunął jedynie nieuczciwy element warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku poprzez zmianę jego istoty;
- (iii) skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymywania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów;
- (iv) sąd krajowy, który stwierdza nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, obowiązany jest poinformować konsumenta, w ramach krajowych norm proceduralnych i w następstwie kontradyktoryjnej debaty, o konsekwencjach prawnych, jakie może pociągnąć za sobą stwierdzenie nieważności takiej umowy, niezależnie od tego, czy konsument jest reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika.

W dniu 18 listopada 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawie C-212/20 w związku z pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. TSUE stwierdził, że:

- (i) treść klauzuli umowy kredytu zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem ustalającej cenę zakupu i sprzedaży waluty obcej, do której kredyt jest indeksowany, powinna, na podstawie jasnych i zrozumiałych kryteriów, umożliwić właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu konsumentowi zrozumienie sposobu ustalania kursu wymiany waluty obcej stosowanego w celu obliczenia kwoty rat kredytu, w taki sposób, aby konsument miał możliwość w każdej chwili samodzielnie ustalić kurs wymiany stosowany przez przedsiębiorcę;
- (ii) sąd krajowy, który stwierdził nieuczciwy charakter warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nie może dokonać wykładni tego warunku w celu złagodzenia jego nieuczciwego charakteru, nawet jeśli taka wykładnia odpowiadałaby wspólnej woli stron.

W dniu 10 czerwca 2021 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał postanowienie w sprawie C-198/20 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w Warszawie w sprawie przeciwko Santander Bank Polska SA. TSUE stwierdził, że ochrona przewidziana w dyrektywie Rady 93/13/EWG przysługuje każdemu konsumentowi, a nie tylko temu, którego można uznać za „właściwie poinformowanego oraz dostatecznie uważnego i rozsądnego przeciętnego konsumenta”.

W dniu 8 września 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał wyrok w sprawach połączonych C-80/21, C-81/21, C-82/21 w związku pytaniami złożonymi przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie w sprawach przeciwko Deutsche Bank SA oraz mBank SA. TSUE stwierdził, że:

- (i) sąd krajowy może stwierdzić nieuczciwy charakter części warunku umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, które nadają mu nieuczciwy charakter, jeżeli takie usunięcie nie spowodowałoby się do zmiany treści tego warunku, który ma wpływ na jego istotę, czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego;
- (ii) sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, która to nieważność nie pociąga za sobą nieważności tej umowy w całości, zastąpić ten warunek przepisem dyspozytywnym prawa krajowego;
- (iii) sąd krajowy nie może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowny, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je;
- (iv) dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia konsumenta, mającego na celu uzyskanie zwrotu kwot nienależnie wypłaconych przedsiębiorcy w wykonaniu nieuczciwego warunku umowy kredytu, nie rozpoczyna biegu w dniu każdego świadczenia wykonanego przez konsumenta, jeśli konsument nie był w stanie w tym dniu samodzielnie dokonać oceny nieuczciwego charakteru warunku umownego lub nie powziął wiedzy o nieuczciwym charakterze tego warunku i bez uwzględnienia okoliczności, że umowa przewidywała okres spłaty - w niniejszym przypadku trzydziestoletni - znacznie przekraczający dziesięcioletni ustawowy termin przedawnienia.

W dniu 16 marca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-6/22 na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że:

- (i) w wypadku unieważnienia umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą ze względu na nieuczciwy charakter jednego z jej warunków do państw członkowskich należy uregulowanie, w drodze ich prawa krajowego, skutków tego unieważnienia, z poszanowaniem ochrony przyznanej konsumentowi przez Dyrektywę, w szczególności poprzez zagwarantowanie przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej, w jakiej konsument ten znajdowałby się w braku takiego nieuczciwego warunku;
- (ii) sąd krajowy nie może:
  - a. badać z urzędu, z pominięciem zakresu uprawnień przyznanych mu w tym względzie przez prawo krajowe, sytuację majątkową konsumenta, który zażądał unieważnienia umowy wiążącej go z przedsiębiorcą ze względu na istnienie nieuczciwego warunku, bez którego umowa nie może nadal być prawnie wiążąca, nawet jeśli owo unieważnienie może narazić konsumenta na szczególnie szkodliwe konsekwencje;
  - b. odmówić stwierdzenia unieważnienia umowy, w sytuacji gdy konsument wyraźnie o to się zwrócił i został poinformowany w sposób obiektywny i wyczerpujący o konsekwencjach prawnych i szczególnie szkodliwych dla niego skutkach gospodarczych;

- (iii) sąd krajowy nie może po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem zarządzić lukom wynikającym z usunięcia nieuczciwego warunku zawartego w tej umowie poprzez zastosowanie przepisu prawa krajowego niemającego charakteru przepisu dyspozytywnego. Jednakże do sądu krajowego należy podjęcie, przy uwzględnieniu całości prawa krajowego, wszelkich środków niezbędnych dla ochrony konsumenta przed szczególnie szkodliwymi konsekwencjami, jakie mogłoby dla niego mieć unieważnienie umowy.

W dniu 8 czerwca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-570/21 na skutek pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy Woli w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że:

- (i) w pojęciu „konsumenta” w rozumieniu Dyrektywy 93/13 mieści się osoba, która zawarła umowę kredytu do użytku częściowo związanego z jej działalnością gospodarczą lub zawodową, a w części niezwiązanego z tą działalnością, wspólnie z innym kredytobiorcą, który nie działał w ramach swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, jeżeli cel działalności gospodarczej lub zawodowej jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy;
- (ii) w celu ustalenia, czy dana osoba jest objęta zakresem pojęcia „konsumenta” w rozumieniu Dyrektywy 93/13, a w szczególności, czy gospodarczy cel umowy kredytu zawartej przez tę osobę jest tak ograniczony, że nie jest on dominujący w ogólnym kontekście tej umowy, sąd odsyłający jest zobowiązany uwzględnić wszystkie istotne okoliczności towarzyszące tej umowie, zarówno ilościowe, jak i jakościowe, takie jak w szczególności podział wykorzystania pożyczonego kapitału na działalność zawodową i pozazawodową, a w przypadku większej liczby kredytobiorców okoliczność, że tylko jeden z nich realizuje cel gospodarczy lub że kredytodawca uzależnił udzielenie kredytu przeznaczonego na cele konsumenckie od częściowego przeznaczenia pożyczonej kwoty na spłatę długów związanych z działalnością gospodarczą lub zawodową.

Dnia 15 czerwca 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie C-287/22 na skutek pytania prejudycjalnego skierowanego przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi S.A. W wyroku TSUE orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może oddalić złożonego przez konsumenta wniosku o zastosowanie środków tymczasowych mających na celu zawieszenie, w oczekiwaniu na ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie unieważnienia zawartej przez tego konsumenta umowy kredytu ze względu na to, że owa umowa kredytu zawiera nieuczciwe warunki, spłaty rat miesięcznych należnych na podstawie wspomnianej umowy kredytu, w sytuacji gdy zastosowanie takich środków tymczasowych jest konieczne dla zapewnienia pełnej skuteczności tego orzeczenia.

W dniu 15 czerwca 2023 r. TSUE wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygn. C-520/21, w następstwie pytań prejudycjalnych zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Bankowi Millennium, w którym wskazał, że Dyrektywa 93/13 nie reguluje wyraźnie skutków nieważności umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem po usunięciu zawartych w niej nieuczciwych warunków. Jednocześnie stwierdził, że:

- (i) przepisy Dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą konsument ma prawo żądać od instytucji kredytowej rekompensaty wykraczającej poza zwrot miesięcznych rat i kosztów zapłaconych z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty, pod warunkiem poszanowania celów dyrektywy 93/13 i zasady proporcjonalności;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 stoją na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą instytucja kredytowa ma prawo żądać od konsumenta rekompensaty wykraczającej poza zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania tej umowy oraz poza zapłatę ustawowych odsetek za zwłokę od dnia wezwania do zapłaty.

W dniu 21 września 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-139/22 zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko mBankowi. Trybunał orzekł, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 nie stoją na przeszkodzie temu, by warunek umowny, który nie był indywidualnie negocjowany, został uznany przez właściwe organy krajowe za nieuczciwy z tego tylko powodu, że jego treść jest równoznaczna z treścią postanowienia wzorca umowy wpisanego do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że postanowienie umowy, które ze względu na warunki wykonania niektórych przewidzianych w nim zobowiązań danego konsumenta należy uznać za nieuczciwe, nie może utracić takiego charakteru z powodu innego postanowienia tej umowy, które przewiduje możliwość wykonania przez tego konsumenta tych zobowiązań na innych warunkach;
- (iii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca ma obowiązek poinformowania zainteresowanego konsumenta o istotnych cechach zawartej z nim umowy oraz o ryzyku związanym z tą umową, i to nawet wówczas, gdy ów konsument jest jego pracownikiem i posiada odpowiednią wiedzę w dziedzinie wspomnianej umowy.

W dniu 7 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygn. akt C-140/22 zadanych przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko mBankowi. Trybunał orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania nieważności w całości umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową ze względu na to, iż umowa ta zawiera nieuczciwy warunek, bez którego nie może ona dalej obowiązywać:

- (i) stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą wykonywanie praw, które konsument wywodzi z tej dyrektywy, jest uzależnione od złożenia przez tego konsumenta przed sądem oświadczenia, w którym twierdzi on, po pierwsze, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy tego warunku, po drugie, że jest świadomy z jednej strony faktu, że nieważność wspomnianego warunku pociąga za sobą nieważność wspomnianej umowy, a z drugiej - konsekwencji tego uznania nieważności, i po trzecie, że wyraża zgodę na uznanie tej umowy za nieważną;
- (ii) stoją na przeszkodzie temu, aby rekompensata żądana przez danego konsumenta z tytułu zwrotu kwot, które zapłacił on w wykonaniu rozpatrywanej umowy, została pomniejszona o równowartość odsetek, które ta instytucja bankowa otrzymałaby, gdyby umowa ta pozostała w mocy.

Postanowieniem z dnia 11 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygnaturą C-756/22 zainicjowaną przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie z powództwa Banku Millennium i orzekł, że przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową za nieważną w całości ze względu na to, że umowa ta zawiera nieuczciwe warunki, bez których nie może ona dalej obowiązywać, stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa państwa członkowskiego, zgodnie z którą instytucja ta ma prawo żądać od tego konsumenta zwrotu kwot innych niż kapitał wpłacony na poczet wykonania tej umowy oraz ustawowe odsetki za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty.

W dniu 14 grudnia 2023 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w sprawie zarejestrowanej pod sygnaturą C-28/22 skierowaną przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko byłemu Getin Noble Bankowi. Trybunał orzekł, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą w następstwie uznania za nieważną umowy kredytu hipotecznego zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem z uwagi na zawarte w tej umowie nieuczciwe warunki termin przedawnienia roszczeń tego przedsiębiorcy wynikających z nieważności rzeczony umowy rozpoczyna bieg dopiero od dnia, w którym staje się ona trwale bezskuteczna, podczas gdy termin przedawnienia roszczeń tego konsumenta wynikających z nieważności tej umowy rozpoczyna bieg w chwili, w której dowiedział się on lub powinien dowiedzieć się o nieuczciwym charakterze warunku powodującego tę nieważność;
- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą przedsiębiorca, który zawarł umowę kredytu hipotecznego z konsumentem, nie spoczywa obowiązek sprawdzenia, czy konsument ten ma wiedzę o skutkach usunięcia nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie lub o niemożności zachowania mocy wiążącej owej umowy w przypadku usunięcia tych warunków;
- (iii) przepisy Dyrektywy 93/13 w związku z zasadą skuteczności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą, w sytuacji gdy umowa kredytu hipotecznego zawarta przez przedsiębiorcę z konsumentem nie może już pozostać wiążąca po usunięciu nieuczciwych warunków zawartych w tej umowie, przedsiębiorca ten może powołać się na prawo zatrzymania umożliwiające mu uzależnienie zwrotu świadczeń otrzymanych od tego konsumenta od przedstawienia przez niego oferty zwrotu świadczeń, które sam otrzymał od tego przedsiębiorcy, lub gwarancji zwrotu tych ostatnich świadczeń, jeżeli wykonanie przez tego samego przedsiębiorcę tego prawa zatrzymania powoduje utratę przez rzeczony konsumenta prawa do uzyskania odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu nałożonego na danego przedsiębiorcę do wykonania zobowiązania umownego po tym, jak przedsiębiorca ten otrzyma wezwanie do zwrotu świadczeń zapłaconych jemu w wykonaniu tej umowy.

Postanowieniem z 15 stycznia 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-488/23 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Warszawie, wskazując, że prawo instytucji finansowej do żądania waloryzacji udostępnionego kapitału po stwierdzeniu nieważności umowy kredytu zostało wykluczone w wyroku z 15 czerwca 2023 r. wydanym w sprawie C-520/21.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej 18 stycznia 2024 r. wydał wyrok w sprawie C-531/22 na skutek pytań prejudycjalnych zadanych przez Sąd Rejonowy Warszawa-Śródmieście w sprawie byłego Getin Noble Banku. Trybunał stwierdził, że:

- (i) przepisy Dyrektywy Rady 93/13 stoją na przeszkodzie przepisom krajowym przewidującym, iż sąd krajowy nie może zbadać z urzędu potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków zawartych w umowie i wyciągnąć z tego konsekwencji, w sytuacji gdy sprawuje on nadzór nad postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym na podstawie prawomocnego orzeczenia w sprawie wydania nakazu zapłaty, któremu przysługuje powaga rzeczy osądzonej:
  - a. jeśli przepisy te nie przewidują takiego badania na etapie wydawania nakazu zapłaty, lub
  - b. jeśli takie badanie jest przewidziane wyłącznie na etapie sprzeciwu od danego nakazu zapłaty, o ile istnieje znaczne ryzyko, że dany konsument nie wnieśli wymaganego sprzeciwu albo ze względu na to, że określony w tym celu termin jest bardzo krótki, albo z uwagi na koszty postępowania przed sądem w stosunku do kwoty kwestionowanego długu, albo też ze względu na to, że przepisy krajowe nie przewidują obowiązku dostarczenia temu konsumentowi wszelkich informacji niezbędnych do ustalenia przez niego zakresu swoich praw;

- (ii) przepisy Dyrektywy 93/13 nie stoją na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym wpis warunku umowy do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych powoduje uznanie tego warunku za nieuczciwy w każdym postępowaniu z udziałem konsumenta, w tym także wobec przedsiębiorcy innego niż ten, przeciwko któremu toczyło się postępowanie o wpis rzeczonych warunków do tego rejestru krajowego, i gdy ów warunek nie ma takiego samego brzmienia jak warunek wpisany do wspomnianego rejestru, ale posiada taki sam sens i wywołuje jednakowe skutki wobec danego konsumenta.

Postanowieniem z 3 maja 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-348/23 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Warszawie, wskazując, że stoją one na przeszkodzie uznaniu że skutki prawne wiążące się ze stwierdzeniem nieważności umowy są uzależnione od spełnienia przez tego konsumenta warunku zawieszającego, by ów konsument przed sądem krajowym złożył oświadczenie, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy warunku umownego oraz że jest świadomy, iż nieważność wspomnianego warunku pociąga za sobą stwierdzenie nieważności umowy kredytu i jego skutków i że wyraża zgodę na stwierdzenie nieważności umowy.

Postanowieniem z 8 maja 2024 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zakończył sprawę zarejestrowaną pod sygn. akt C-424/22 na skutek pytania Sądu Okręgowego w Krakowie, wskazując, że stoją one na przeszkodzie stosowaniu przez instytucję finansową prawa zatrzymania które uzależnienia uzyskanie przez konsumenta przyznanego mu przez sąd kwot od równoczesnego zaoferowania przez niego zwrotu albo zabezpieczenia zwrotu całości świadczenia otrzymanego od tej instytucji finansowej.

Orzecznictwo Polskiego Sądu Najwyższego

7 maja 2021 Sąd Najwyższy w składzie 7 sędziów Sądu Najwyższego wydał uchwałę której nadał moc zasady prawnej zgodnie z którą:

- (i) niedozwolone postanowienie umowne (art. 385(1) § 1 k.c.) jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością na korzyść konsumenta, który może udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną;
- (ii) jeżeli bez bezskutecznego postanowienia umowa kredytu nie może wiązać, konsumentowi i kredytodawcy przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c.). Kredytodawca może żądać zwrotu świadczenia od chwili, w której umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna.

W dniu 28 kwietnia 2022 r. Sąd Najwyższy wydał uchwałę (III CZP 40/22), w której wskazał, że w sporach z konsumentem przepis art. 358(1) k.c. stanowi przepis szczególny wobec art. 353(1) k.c., co oznacza, że w przypadku, gdy zachodzą przesłanki zastosowania obu przepisów, sąd powinien zastosować przepis szczególny i orzec trwałą bezskuteczność postanowienia umownego, a nie jego nieważność. Przedmiotowe orzeczenie Sądu Najwyższego należy postrzegać jako istotnie ograniczające ryzyko przedawnienia roszczeń banku o zwrot kapitału.

Skutkiem uchwały SN z 7 maja 2021 r. jest stwierdzenie, że bankowi przysługuje zwrot świadczenia pieniężnego spełnionego przez bank w wykonaniu trwale bezskutecznej umowy. Biorąc pod uwagę niepewność co do momentu rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń banku, Bank w celu ochrony swoich interesów kieruje przeciwko kredytobiorcom pozostającym w sporze sądowym z bankiem pozwy o zapłatę. Żądanie pozwu obejmuje roszczenie o zwrot kapitału udostępnionego kredytobiorcy na podstawie umowy. Do dnia 30 czerwca 2024 r. Bank skierował przeciwko kredytobiorcom około 8,1 tysięcy pozwów.

W dniu 25 kwietnia 2024 r. odbyło się posiedzenie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego celem odpowiedzi na pytania sformułowane przez Pierwszą Prezes Sądu Najwyższego, opublikowane w dniu 29 stycznia 2021 r., dotyczące kluczowych kwestii z zakresu umów walutowych kredytów hipotecznych. Sąd Najwyższy, w składzie całej Izby Cywilnej podjął uchwałę mającą moc zasady prawnej, w której stwierdził, iż:

- (i) W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.
- (ii) W razie niemożności ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.
- (iii) Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.
- (iv) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.
- (v) Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

W dniu 19 czerwca 2024r Sąd Najwyższy wydał uchwałę składu 7 sędziów Sądu Najwyższego (III CZP 31/23), w której stwierdził, iż:

Prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony.

Ze względu na orzecznictwo TSUE, które dokonało interpretacji przyczyn i skutków nieważności umów hipotecznych kredytów walutowych oraz wyżej wskazaną uchwałę Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, obszar wykładni przepisów przez sądy polskie w tym zakresie wydaje się być ograniczony. Dalsza praktyka orzecznicza sądów polskich odgrywać będzie jednak pewną rolę w praktycznej realizacji wskazań Trybunału i Sądu Najwyższego.

7. INFORMACJE DODATKOWE

7.1. EMISJE, WYKUP LUB SPŁATY INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH LUB KAPITAŁOWYCH

W trakcie 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2024 roku zobowiązania Banku z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych zmalały o 23 mln zł i ich saldo na ten dzień wyniosło 3 005 mln zł. Spadek tych zobowiązań wynika z: dodatniego salda odsetek naliczonych i zapłaconych za dany okres w kwocie 106,5 mln zł, zmiany wyceny wyemitowanych papierów wartościowych w relacji zabezpieczającej na kwotę -35,1 mln zł, spadku wartości z tytułu wykupu na kwotę -76,9 mln zł oraz zmiany bilansowej na kwotę - 17,4 mln zł z powodu umocnienia kursu złotego w stosunku do euro w 1 półroczu 2024 roku.

7.2. ZARZĄDZANIE KAPITAŁOWE

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując ten cel, Bank dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko. W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Bank i Grupa są zobowiązane na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych i dźwigni, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/876 z dnia 20 maja 2019 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wskaźnika dźwigni, wskaźnika stabilnego finansowania netto, wymogów w zakresie funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rynkowego, ekspozycji wobec kontrahentów centralnych, ekspozycji wobec przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania, dużych ekspozycji, wymogów dotyczących sprawozdawczości i ujawniania informacji, a także rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR II). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (Bufor P2R) - decyzja KNF nakazująca przestrzeganie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z zabezpieczonych hipoteką walutowych kredytów i pożyczek dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 2 pkt 2 ustawy Prawo bankowe. Wysokość tego bufora jest ustalana dla poszczególnych banków corocznie przez KNF w wyniku procesu Badania i Oceny Nadzorczej (BION) i obejmuje ryzyko niedostatecznie pokryte - zdaniem KNF - przez minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych, określone w art. 92 CRR. Aktualnie bufor ten został ustalony w wydanych pod koniec 2023 roku decyzji KNF, w wysokości 1,47 p.p. (Bank) i 1,46 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 1,10 p.p. (Bank i Grupa) ponad Wskaźnik Tier1 oraz 0,82 p.p. (Bank i Grupa) ponad Wskaźnik CET1;

- Wymóg połączony bufora - określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
  - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
  - Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0,25%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF;
  - Bufor ryzyka systemowego w wysokości 0%, zredukowany z 3% w marcu 2020 roku;
  - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Bank otrzymał w grudniu 2023 roku zalecenie dotyczące utrzymywania funduszy własnych na pokrycie dodatkowego narzutu kapitałowego („P2G”) w celu zaabsorbowania potencjalnych strat wynikających z wystąpienia warunków skrajnych, na poziomie 1,59 p.p. oraz 1,60 p.p. (na poziomie jednostkowym i skonsolidowanym) ponad wartość OCR. Zgodnie z zaleceniem, dodatkowy narzut powinien składać się w całości z kapitału podstawowego Tier 1.

Adekwatność kapitałowa dla Banku przedstawia się jak niżej (mln zł, %, pkt. proc.):

Adekwatność kapitałowa	30.06.2024	31.03.2024*	30.06.2023
Aktywa ważone ryzykiem	39 710,31	39 173,34	46 988,80
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	3 176,83	3 133,86	3 759,10
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	2 678,91	2 631,24	3 308,03
- z tytułu ryzyka rynkowego	16,63	19,38	18,00
- z tytułu ryzyka operacyjnego	478,00	478,00	427,01
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	3,27	5,24	6,06
Fundusze własne, w tym:	7 061,44	7 300,69	6 939,23
Kapitał podstawowy Tier 1	5 819,38	5 982,41	5 487,82
Kapitał Tier 2	1 242,05	1 318,30	1 451,41
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	17,78%	18,64%	14,77%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	14,65%	15,27%	11,68%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	14,65%	15,27%	11,68%
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,43%	4,67%	4,61%

* - Wszelkie dane za okresy kwartalne przedstawione w niniejszym skróconym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku nie podlegały audytowi oraz przeglądowi przez biegłego rewidenta.

Adekwatność kapitałowa przedstawiona jako nadwyżki/deficyty wobec wymaganych lub zalecanych poziomów jest prezentowana w poniższej tabeli.

Adekwatność kapitałowa	30.06.2024	31.03.2024*	30.06.2023
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	17,78%	18,64%	14,77%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	12,22%	12,22%	12,70%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	5,56%	6,42%	2,07%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	13,81%	13,81%	14,42%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu TCR (p.p.)	3,97%	4,83%	0,35%
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	14,65%	15,27%	11,68%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	9,85%	9,85%	10,22%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	4,80%	5,42%	1,46%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	11,44%	11,44%	11,94%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu T1 (p.p.)	3,21%	3,83%	-0,26%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	14,65%	15,27%	11,68%
Minimalny wymagany poziom (OCR)	8,07%	8,07%	8,35%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej CET1 (p.p.)	6,58%	7,20%	3,33%
Minimalny zalecany poziom (OCR+P2G)	9,66%	9,66%	10,07%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) wobec zalecanego poziomu CET1 (p.p.)	4,99%	5,61%	1,61%
Wskaźnik dźwigni finansowej	4,43%	4,67%	4,61%
Minimalny wymagany poziom	3,00%	3,00%	3,00%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) dźwigni finansowej (p.p.)	1,43%	1,67%	1,61%

* - Wszelkie dane za okresy kwartalne przedstawione w niniejszym skróconym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku nie podlegały audytowi oraz przeglądowni przez biegłego rewidenta.

W 2 kw. 2024 roku wskaźniki kapitałowe nieco się obniżyły - wskaźnik kapitału Tier 1 (równy wskaźnikowi kapitału podstawowego Tier 1) o 62 p.b., a łączny wskaźnik kapitałowy o 85 p.b.. Wymogi w zakresie funduszy własnych wzrosły o 1,4% (o ok. 43 mln zł), przy czym wymogi na ryzyko kredytowe i ryzyko kredytowe kontrahenta zwiększyły się o 45,7 mln zł, podczas gdy wymogi na ryzyko rynkowe spadły o 2,75 mln zł, a z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego o 2 mln zł. Kapitał T1 (CET1) spadł o 163 mln zł (o 2,7%), co wynikało przede wszystkim ze wzrostu aktywów z tytułu podatku odroczonego redukujących fundusze własne o ok. 84,1 mln zł. Fundusze własne spadły w nieco większym stopniu - o 239,3 mln zł/o 3,3%, z powodu spadku funduszy własnych Tier 2 o 76 mln zł, co jest związane z normalną amortyzacją.

Wskaźnik dźwigni praktycznie spadł w 2 kw. 2024 o 24 p.b. z 4,67% do 4,43%, co zostało spowodowane mniej więcej w równym stopniu spadkiem kapitału T1 i wzrostem miary ekspozycji. Nadwyżka ponad regulacyjne minimum 3% jest wyraźna i wynosi 143 p.b.

Minimalne wymagane przez KNF wielkości wskaźników kapitałowych w zakresie wymogu połączonego bufora (OCR) są osiąmane z dużą nadwyżką na koniec 2 kwartału 2024 roku. Również w zakresie oczekiwanych przez KNF poziomów, obejmujących dodatkowy narzut P2G, zostały one osiągnięte dla wszystkich wskaźników kapitałowych.

7.3. ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE

Struktura zobowiązań pozabilansowych przedstawiała się następująco:

w tysiącach zł	30.06.2024	31.03.2024	31.12.2023	30.06.2023
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	18 196 223	18 289 112	17 283 356	16 564 605
Zobowiązania udzielone:	15 161 134	15 125 208	14 264 568	13 938 435
finansowe	13 550 287	13 479 810	12 550 588	12 229 440
gwarancyjne	1 610 847	1 645 398	1 713 980	1 708 995
Zobowiązania otrzymane:	3 035 089	3 163 904	3 018 788	2 626 170
finansowe	147	4 054	0	11 081
gwarancyjne	3 034 942	3 159 850	3 018 788	2 615 089

7.4. REFORMA WSKAŹNIKÓW REFERENCYJNYCH

1. WIBOR

W maju 2022 polski rząd zapowiedział zastąpienie WIBOR-u inną (niższą) stawką od 1 stycznia 2023 roku. W czerwcu 2022 powstała Grupa Robocza, w skład której weszły banki komercyjne, GPW Benchmark (Administrator WIBOR), KNF.

W lipcu 2022 r. w związku z planowaną reformą wskaźników referencyjnych w Polsce, powołana została Narodowa Grupa Robocza ds. reformy stawek referencyjnych (NGR). Celem prac NGR jest m.in. wprowadzenie nowego wskaźnika referencyjnego stóp procentowych i zastąpienie nim obecnie stosowanego wskaźnika WIBOR w sposób bezpieczny i zgodny z BMR, w tym w szczególności zapewniając wiarygodność, przejrzystość i rzetelność opracowania i stosowania nowego wskaźnika referencyjnego.

W skład Narodowej Grupy Roboczej wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Narodowego Banku Polskiego, Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych, Banku Gospodarstwa Krajowego, GPW Benchmark, a także przedstawiciele banków, towarzystw funduszy inwestycyjnych, zakładów ubezpieczeń, firm faktoringowych i leasingowych, podmiotów będących emitentami obligacji, w tym korporacyjnych i komunalnych, izb rozliczeniowych.

Prace Narodowej Grupy Roboczej są koordynowane i nadzorowane przez Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele kluczowych instytucji: Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, a także GPW Benchmark - administratora stóp referencyjnych - oraz Związku Banków Polskich. Działania NGR prowadzone są w formule projektowej w której wyodrębnione zostały strumienie projektowe i w których pracach aktywnie uczestniczą przedstawiciele Banku Millennium.

Narodowa Grupa Robocza wybrała indeks WIRON jako kluczowy wskaźnik stóp procentowych w ramach BMR do stosowania w umowach finansowych i instrumentach finansowych oraz jako preferowany wskaźnik alternatywny dla WIBOR.

Bank Millennium S.A. powołał uchwałą Zarządu Banku z dnia 24 sierpnia 2022r. projekt wewnętrzny podlegający pod Zarząd (Wiceprezesa Zarządu - CFO oraz Członka Zarządu nadzorującego m.in. obszar produktów detalicznych i korporacyjnych), w celu należytego zarządzania procesem tranzycji wskaźnika WIBOR na WIRON i realizacji prac zgodnie z mapą drogową. W pracach tych uczestniczą przedstawiciele wielu jednostek organizacyjnych Banku w tym w szczególności odpowiedzialni za obszary produktowe oraz kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem, w tym w szczególności, ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem operacyjnym. Struktura projektu uwzględnia podział na strumienie obejmujące produkty i procesy, w których występuje element stosowania wskaźnika referencyjnego WIBOR, zarządzanie projektem przez dedykowanego menadżera projektu oraz cykliczne raportowanie statusów w zakresie poszczególnych strumieni. W obecnej fazie projektu Bank na bieżąco monitoruje zmieniającą się sytuację, rozwój rynku, komunikację administratora a także konsultacje i decyzje Komitetu Sterującego Narodowej Grupy Roboczej i podejmuje odpowiednie decyzje w tym zakresie, w zależności od zmieniającej się sytuacji.

Bank stosuje wskaźnik referencyjny WIBOR w następujących produktach (w mln PLN, wg. stanu na 30 czerwca 2024):

- kredyty hipoteczne: **22 952,66** kredyty oparte na stawce WIBOR (z wyłączeniem kredytów hipotecznych o wartości **12 562,07** obecnie o okresowo stałym oprocentowaniu, w przypadku których klienci mają możliwość przejścia na zmienną stopę procentową indeksowaną do WIBOR po upływie obowiązywania okresowo stałej stopy procentowej);
- produkty kredytowe i produkty faktoringowe oraz dyskontowe dla przedsiębiorstw: **17 053,17**;
- instrumenty dłużne (**10 756,90**):
  - Aktywa: 8 572,31
  - Pasywa: 2 184,59
- instrumenty pochodne: **9 595,93**

Bank wykorzystuje również instrumenty oparte o wskaźniki referencyjne WIBOR w rachunkowości zabezpieczeń, szczegółowe informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz sposobu prezentacji wyniku na tych transakcjach są przedstawione w nocie 24 „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” w Rozdziale 13 „Noty do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego”.

W marcu 2023, Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych przyjął rekomendacje dotyczące nowych produktów, zarówno bankowych, leasingowych, jak i faktoringowych, a także wcześniej opublikowane dotyczące obligacji i instrumentów pochodnych.

W lipcu 2023, KS NGR przyjął Rekomendację w zakresie zastosowania stawki zastępczej dla wskaźnika referencyjnego WIBOR w instrumentach pochodnych stopy procentowej. Rekomendacja przedstawia zalecaną metodę zastąpienia wskaźnika referencyjnego WIBOR Alternatywnym wskaźnikiem referencyjnym w Instrumentach pochodnych stopy procentowej WIBOR w sytuacji wystąpienia Zdarzenia regulacyjnego o charakterze trwałym.

W sierpniu 2023, KS NGR przyjął Rekomendację w zakresie zasad i sposobów konwersji emisji papierów dłużnych, w których stosowany jest WIBOR. Rekomendacja została przygotowana przy założeniu wystąpienia Zdarzenia regulacyjnego, tj. zdarzenia skutkującego zaprzestaniem opracowywania wskaźnika referencyjnego WIBOR (zgodnie z przyjętą Mapą Drogową gotowość do zaprzestania i publikacji Stawek Referencyjnych WIBID i WIBOR powinna nastąpić w 2025 roku).

W kwietniu 2024, KSR NGR przyjął dokument opisujący metody stosowania wskaźnika RFR oraz wybranych zasad obliczania składanych stóp procentowych.

W dniu 29 marca 2024 roku Komitet Sterujący Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych (dalej: Komitet Sterujący NGR), jednogłośnie podjął decyzję o rozpoczęciu procesu przeglądu i analizy wskaźników alternatywnych dla WIBOR typu Risk Free Rate (RFR). Przegląd obejmuje zarówno WIRON, jak i inne potencjalne indeksy lub wskaźniki. Wniosek w tej sprawie złożyło Ministerstwo Finansów. Możliwe są ewentualne zmiany kamieni milowych dotychczasowej Mapy Drogowej, ale bez zmiany ostatecznego terminu zakończenia reformy wskaźników referencyjnych.

Decyzje w tym zakresie leżą w gestii Komitetu Sterującego NGR i będą odrębnie komunikowane po zakończeniu zainicjowanego przeglądu, którego elementem są konsultacje publiczne.

W czerwcu 2024, NGR rozpoczął publiczne konsultacje w sprawie przeglądu i oceny alternatywnych indeksów stopy procentowej, które mają stanowić podstawę do przeprowadzenia weryfikacji decyzji KS NGR z września 2022 roku w zakresie wyboru WIRON jako optymalnego zamiennika dla wskaźnika referencyjnego WIBOR. Przedmiotem konsultacji były indeksy: WIRON, WIRON+, WIRF, WIRF+ oraz WRR, które uczestnicy konsultacji mogli ocenić z perspektywy kryteriów dot. jakości indeksów, ich charakterystyki, potencjału dla rozwoju rynku finansowego i rynku produktów bankowych. Uczestnicy mieli również okazję wypowiedzieć się o obecnych uwarunkowaniach rynkowych i regulacyjnych oraz związanych z nimi inicjatywach, które mogłyby pomóc wzmocnić nowy wskaźnik, rynek który opisuje i instrumenty na nim oparte.

9 lipca 2024, Narodowa Grupa Robocza poinformowała o zakończeniu z dniem 1 lipca 2024 roku zbierania opinii w ramach procesu konsultacji publicznych. Wyniki konsultacji publicznych stanowiąc będą element brany pod uwagę przy decyzji o wyborze wskaźnika referencyjnego alternatywnego dla WIBOR oraz opracowaniu zaktualizowanej Mapy Drogowej.

Bank Millennium S.A. pracuje nad analizą ryzyk i monitoruje je na bieżąco. Ponadto, zgodnie z projektem zmian Mapy Drogowej ogłoszonym przez Komitet Sterujący Narodowej Grupy roboczej w październiku 2023 r. i co zostało potwierdzone przez NGR w kwietniu 2024 r., ostateczny moment konwersji miałby nastąpić do końca 2027 r. Aktualnie trwają prace nad aktualizacją Mapy Drogowej będącej odzwierciedleniem postanowień KS NGR w zakresie zmiany harmonogramu wskaźników referencyjnych. W związku z tym zdarzenie regulacyjne zostało odsunięte w czasie i powinno nastąpić w Q3/Q4 2026. Jednakże brak jest aktualnie a) informacji w zakresie potencjalnego zdarzenia regulacyjnego, o którym mowa w art. 23c ust. 1 BMR; b) projektu rozporządzenia Ministra Finansów, o którym mowa w art. 61c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym dotyczącego zamiennika lub choćby projektu takiego rozporządzenia i tym samym informacji: czy Minister Finansów wyznaczy jeden czy kilka zamienników WIBOR; c) wysokości spreadu korygującego lub sposobie wyliczenia tego spreadu, d) czy wprowadzone zostaną ogólnie odpowiednie zmiany dostosowawcze dla istniejących umów z tym związane (a jeżeli tak, to jakie). Zatem biorąc pod uwagę obecny etap prac Narodowej Grupy Roboczej i planowane odsunięcie maksymalnych terminów realizacji Mapy Drogowej, wskazując finalny moment konwersji **na koniec 2027**, aktualnie nie jest możliwe oszacowanie skutków finansowych reformy wskaźnika WIBOR.

2. LIBOR USD

Bank stosuje wskaźnik referencyjny LIBOR USD w następujących produktach (w mln PLN):

- Bankowość detaliczna/portfel kredytów hipotecznych: **2,60**;

W dniu 3 kwietnia 2023 r. Brytyjski organ nadzoru, czyli Financial Conduct Authority nadzorujący ICE Benchmark Administration Limited ogłosił decyzję dotyczącą przyszłości LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M. Organ wskazał, że LIBOR USD 3M oraz LIBOR USD 6M będą nadal wyznaczane i publikowane po 30 czerwca 2023 r. przy zastosowaniu zmienionej metodologii tzw. „syntetycznej”, najprawdopodobniej do 30 września 2024 r. Biorąc pod uwagę marginalną liczbę i wartość takich umów w portfelu Banku, Bank kontynuuje działania w celu wdrożenia indywidualnego podejścia do każdej z tych umów.

7.5. WAKACJE KREDYTOWE 2024

W następstwie podpisania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz ogłoszenia w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 12 kwietnia 2024 r. o zmianie ustawy o wsparciu kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej oraz ustawy o finansowaniu społecznościowym dla przedsięwzięć gospodarczych i pomocy kredytobiorcom która, między innymi, przedłuża możliwość zawieszenia przez kredytobiorców spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej przez okres do czterech miesięcy (zawieszenie spłat ratalnych do 4 rat miesięcznych) w roku 2024 („wakacje kredytowe”), Bank i Grupa w maju br., dokonały ujęcia jednorazowych kosztów związanych wakacjami kredytowymi oszacowanych wstępnie w wysokości 189,1 miliona złotych dla Banku i odpowiednio dla Grupy w kwocie 201,0 miliona złotych.

Korekta została wyliczona i rozpoznana zgodnie z MSSF9 pomniejszając przychody odsetkowe od aktywów wycenianych według amortyzowanego kosztu a drugostronnie wartość brutto kredytów hipotecznych w PLN. Wysokość korekty została pierwotnie wyliczona jako różnica pomiędzy wartością brutto portfela kredytowego na dzień kalkulacji a bieżącą wartością szacowanych przepływów pieniężnych wynikających z umów kredytowych przy uwzględnieniu założenia 26,4% odsetka kapitałów kwalifikujących się kredytów które zawieszają ratę spłat.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
26.07.2024	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2024	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2024	Wojciech Haase	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2024	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2024	Wojciech Rybak	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2024	Antonio Pinto Junior	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2024	Jarosław Hermann	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym